Activiteitenplan
Steenuil en kerkuil

Huppelseweg 21 - Winterswijk

Colofon

Activiteitenplan steenuil en kerkuil

Huppelseweg 21 - Winterswijk

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel
Correspondentieadres:
Nobelstraat 7-5
7131 PZ Lichtenvoorde

BTW-ID: NL001388212B56
E: info@natuurbankoverijssel.nl
Tel: 085-509852

Opdrachtgever: Progé

Projectnummer en versie: 7433 versie 1.1	Status: definitief
Ligging plangebied: Huppelseweg 21 - Winterswijk	Rapportdatum: 25-06-2025. *Aangepast:* 15-09-2026

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1 AANLEIDING 3
HOOFDSTUK 2 HET PLANGEBIED 4
2.1 Situering 4
2.2 Beschrijving van het plangebied 4
HOOFDSTUK 3 VOORGENOMEN ACTIVITEITEN 6
3.1 Algemeen 6
3.2 Planning en periode 6
HOOFDSTUK 4 VELDBIOLOGISCH ONDERZOEK 7
4.1 Inleiding 7
4.2 Doel 7
4.3 Geschiktheid plangebied 7
HOOFDSTUK 5 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING 12
5.1 Inleiding 12
5.2 Effecten 12
5.3 Verbodsbepalingen 12
5.4 Wettelijk belang 12
HOOFDSTUK 6 ALTERNATIEVENAFWEGING 15
6.1 Inleiding 15
6.2 Alternatief tijdpad 15
6.3 Alternatieve methode 15
6.4 Alternatieve locatie 15
6.5 Cumulatie 15
HOOFDSTUK 7 GUNSTIGE STAAT VAN INSTANDHOUDING 16
7.1 Inleiding 16
7.2 Effect op staat van instandhouding 16
HOOFDSTUK 8 MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN 17
8.1 Inleiding 17
8.2 Steenuil 17
8.2.1 Effect 17
8.2.2 Mitigerende maatregelen 18
8.2.3 Compenserende maatregelen 20
8.2.4 Locatie voorzieningen 24

HOOFDSTUK 1 AANLEIDING

Er zijn plannen om op het adres Huppelseweg 21 in Winterswijk alle opstallen te slopen. Op de vrijgekomen plek worden vier nieuwe woningen gerealiseerd.

Uit nader onderzoek, uitgevoerd in 2025, is gebleken dat niet kan worden uitgesloten dat de voorgenomen activiteiten leiden tot aantasting van het functionele leefgebied van steenuil en kerkuil, en dat niet uitgesloten kan worden dat nest- of rustplaatsen van deze soorten beschadigd of vernield worden. Er dient een Omgevingsvergunning flora- en faunactiviteit aangevraagd te worden.

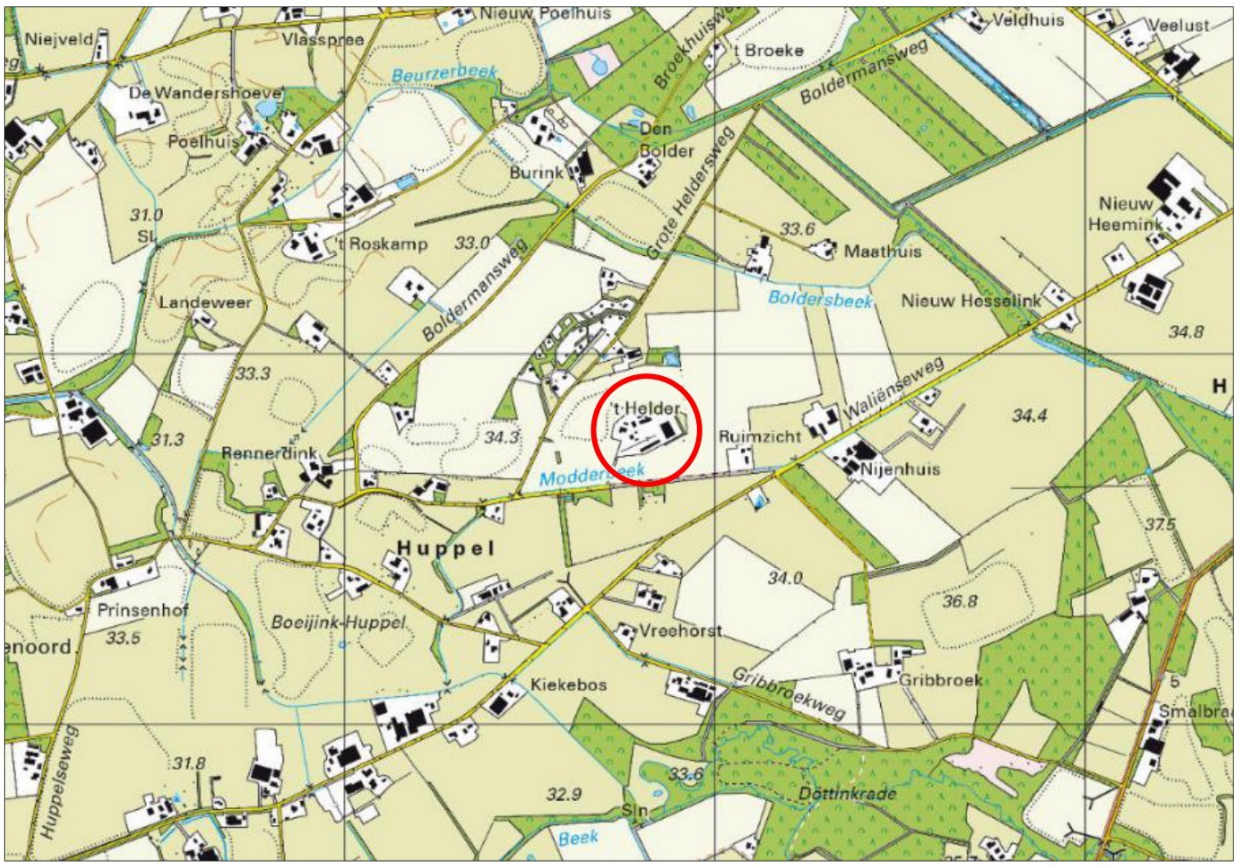
Voorliggend rapport beschrijft alle aspecten die bevoegd gezag nodig heeft om een Omgevingsvergunning te kunnen verlenen voor het beschadigen/vernielen van de nest- en rustplaats van steenuil en kerkuil en het aantasten van functioneel leefgebied van deze soorten.

Om negatieve gevolgen te voorkomen worden maatregelen uitgevoerd die bestaan uit het werken buiten gevoelige periodes, zorgvuldig handelen en het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen.

HOOFDSTUK 2 HET PLANGEBIED

2.1 Situering

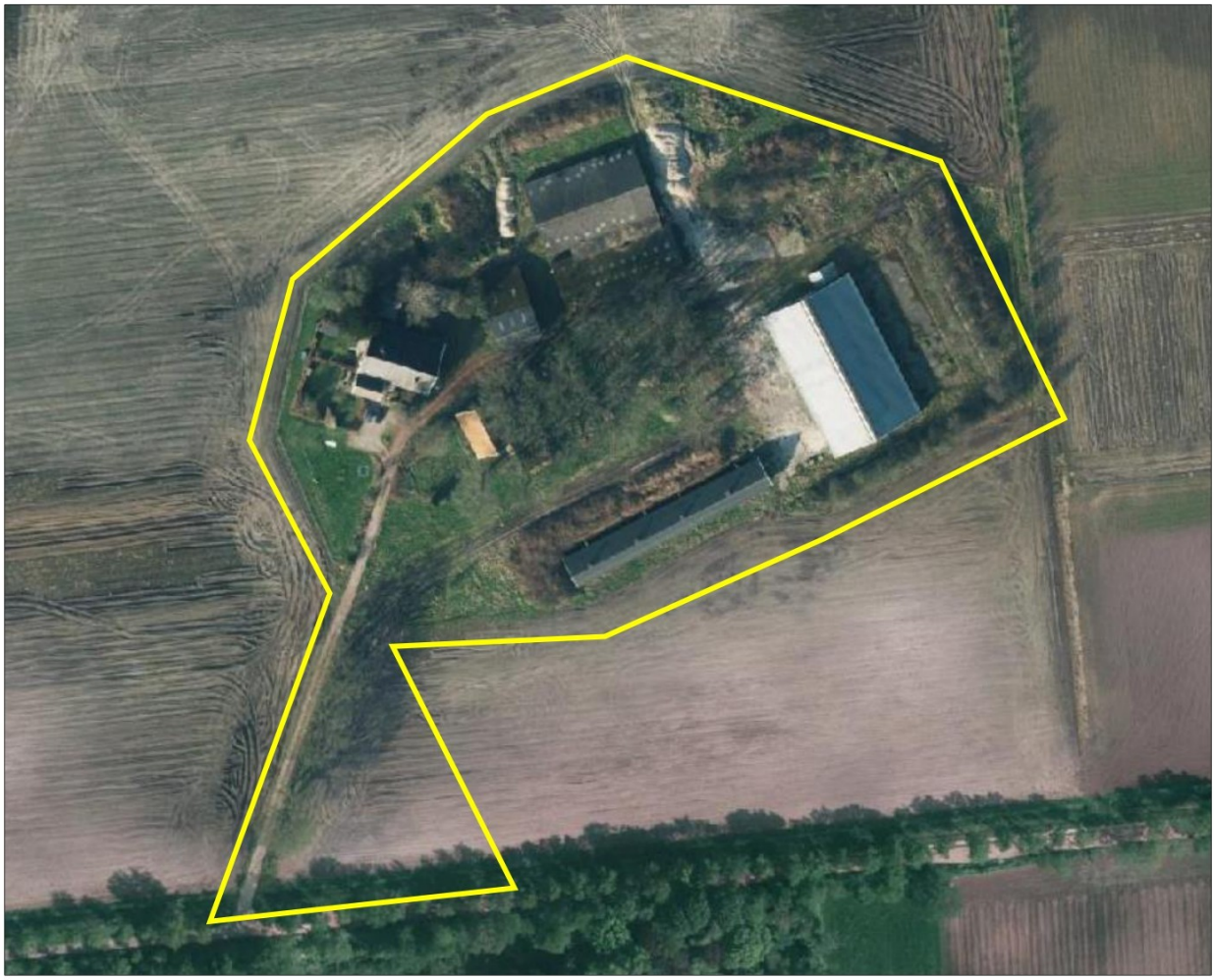
Het plangebied is gesitueerd aan de Huppelseweg 21 in Winterswijk en ligt ten noordwesten van het dorp Winterswijk in de gelijknamige gemeente. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven op een topografische kaart.

Globale ligging van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met de rode cirkel aangeduid (bron: topotijdreis.nl).

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied vormt een agrarisch erf en bestaat deels uit agrarisch cultuurland. De agrarische bedrijfsactiviteiten zijn reeds enige tijd geleden gestaakt. Het plangebied bestaat uit bebouwing, erfverharding, grasland en opgaande beplanting in de vorm van bomen, struiken, ruigte en agrarisch cultuurland. In het plangebied staan een woning en zes schuren/stallen, waaronder drie stallen met bakstenen buitengevels, een houten schuur zonder dak en wanden, een werktuigenberging en een stal met dak, maar zonder wanden. De bedrijfsgebouwen staan allen leeg. Alleen de grootste stal beschikt over dakisolatie (pirschuimplaten). Op onderstaande luchtfoto wordt het erf weergegeven.

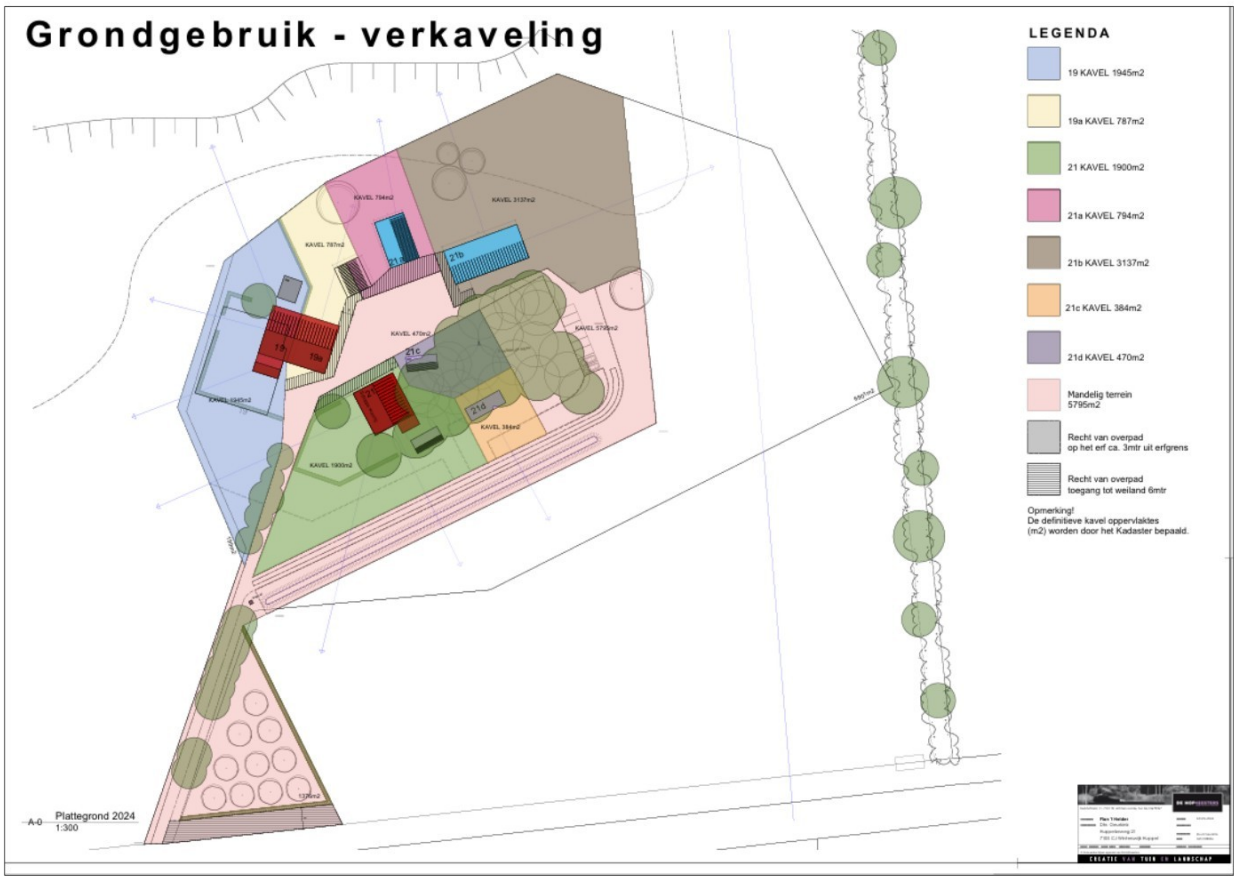

Begrenzing van het plangebied; deze wordt met de gele lijn aangeduid (bron luchtfoto: ruimtelijkeplannen.nl).

HOOFDSTUK 3 VOORGENOMEN ACTIVITEITEN

3.1 Algemeen

Er zijn plannen om op het adres Huppelseweg 21 in Winterswijk alle opstallen te slopen. Op de vrijgekomen plek worden nieuwe woningen gerealiseerd. De bomen midden op het erf blijven behouden. In het plangebied wordt ook een boomgaard aangelegd en het mandelige terrein wordt natuurvriendelijk ingericht. Op onderstaande afbeelding wordt een schets van het wenselijk eindbeeld weergegeven.

Plattegrond met het wenselijke eindbeeld (bron: N+L Landschap).

3.2 Planning en periode

Er is nog geen definitieve planning, maar het voornemen bestaat om de werkzaamheden te starten in het najaar 2025. De doorlooptijd zal ongeveer 2 jaar bedragen.

HOOFDSTUK 4 VELDBIOLOGISCH ONDERZOEK

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de methode en resultaten van het uitgevoerde veldbiologisch onderzoek. Bij het bepalen van de mogelijke aantasting van beschermde soorten is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- Bronnenonderzoek (o.a. internet en de Nationale databank flora en fauna);
- Verkennend veldbiologisch onderzoek uitgevoerd op 25 mei 2023 door ervaren ecoloog;
- Nader onderzoek 2025 door een ervaren ecoloog;

4.2 Doel

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden, kan een nestplaats van steenuil in de schuur en een rustplaats van kerkuil, verstoord, beschadigd en vernield worden. Inzicht in aantallen en verspreiding van rust- en of voortplantingsplaatsen van voorgenoemde soorten is van belang om het effect van de te kunnen bepalen.

4.3 Geschiktheid plangebied

In het plangebied en de nabije omgeving van het plangebied zijn in de afgelopen vijf jaar 31 waarnemingen van de steenuil vastgesteld. Er zijn geen waarnemingen van kerkuil in die periode.

Met de zwarte lijn wordt het zoekgebied in de NDFF weergegeven. Er zijn in de periode 2020-2025 31 waarnemingen van steenuil in het plangebied en de directe omgeving (bron: NDFF).

Nestplaats steenuil

Het is niet met zekerheid vast te stellen waar de steenuil precies een nest heeft. Vermoedelijk zitten ze in één van de stallen in het noordelijke gedeelte van het plangebied. Op onderstaande luchtfoto zijn deze met het rode kader aangegeven. Er hangt ook een nestkast van steenuilen in een zomereik midden op het erf (zie foto onder de luchtfoto). Deze is tijdens de voortplantingsperiode gecontroleerd, maar deze bleek niet in gebruik te zijn genomen door steenuilen. Vandaar dat ze vermoedelijk in één van de stallen zitten.

Nestkast steenuil reeds aanwezig in plangebied

Rustplaats kerkuil
Er is in 2026 nader onderzoek uitgevoerd. Tijdens de bezoeken aan het plangebied zijn er rustende kerkuilen waargenomen, er zijn echter geen jonge kerkuilen waargenomen. Bij een nadere inspectie bleek dat de kerkuil een rustplek heeft in een holle ruimte tussen gevelbekleding en de buitengevel.

4.4 Nader onderzoek

Hieronder wordt het nader onderzoek naar steenuil kort toegelicht. Voor de volledige rapportage wordt verwezen naar het desbetreffende rapport. Het nader onderzoek naar steenuil is uitgevoerd in 2025.

Methode
Het onderzoek is uitgevoerd volgens de methode zoals verwoord in de kennisdocument steenuil. Om de aan- of afwezigheid van steenuilen kan vastgesteld worden door drie bezoeken aan het erf te brengen in de periode 15 februari – 15 april, bij geschikt weer.

Er is tijdens het onderzoek gebruik gemaakt van stemnabootsing door te fluiten. Daarbij is zowel zang als contactroep ten gehore gebracht. Behalve stemnabootsing is gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar). Daarmee kunnen uilen in open veld en op gebouwen van ruime afstand (500m) waargenomen worden.

Het erf is twee maal bezocht tijdens de vroege avond op 25 februari en 11 maart 2025.

Datum	tijdstip	Onderzoeker
25-2-2025	19:00 – 19:30 uur	P.Leemreise
11-3-2025	20:05 – 20:45	P.Leemreise

Tabel met bezoekdata

Het onderzoek is uitgevoerd door P. Leemreise. Hij heeft ruim 38 jaar ervaring met broedvogelkartering en was in de beginjaren actief betrokken bij verspreidingsonderzoek en broedbiologisch onderzoek naar steenuilen in de Zuidoost-Achterhoek. Later heeft hij ook verspreidingsonderzoek uitgevoerd naar steenuilen in de omgeving van Bienen (BRD), is hij actief als deelnemer aan het BroedvogelMonitoringsProject (BMP) van Sovon, en voert hij jaarlijks meerdere van voorliggende onderzoeken uit.

Resultaten
Territoriumonderzoek
Er is een territorium van steenuilen vastgesteld op het erf. Op 11 maart werd een steenuil waargenomen met de warmtebeeldcamera die vanaf het erf richting de onderzoeker aan de Huppelseweg vloog en na enkele minuten terug vloog naar het erf. Vervolgens riep deze uil enkele maken (territoriumroep). Deze waarneming is voldoende om een territorium te kunnen claimen (Sovon, 2025).

Nestplaats
Op 9 juni heeft de onderzoeker het erf bezocht met als doel de nestplaats vast te stellen. Daarbij is tevens de op het erf aanwezige nestkast gecontroleerd. Deze kast hangt in een zomereik aan de zuidzijde van het erf. Navraag bij de lokale steenuilenwerkgroep (Van Harxen en Stroeken) heeft geleerd dat de kast in de afgelopen vijf jaren niet als broedplaats is gebruikt (mond. med. [redacted]

Aanduiding van de hangplek van de steenuilenkast op de luchtfoto (gele stip)

Tevens zijn de te slopen schuren onderzocht op een nestplaats van steenuilen. Op onderstaande luchtfoto wordt het gebied weergegeven, waarbinnen de gebouwen onderzocht zijn. De gebouwen, welke aangeduid worden met een gele ster, worden niet als potentiële nestplaats voor steenuilen beschouwd. In deze gebouwen zijn geen potentiële nestplaatsen gevonden, zoals een holle ruimte tussen dak en dakisolatie of andere holle ruimtes. Een nestplaats in de schuur, aangeduid met het gele kader, kan niet uitgesloten worden. In deze schuur zijn meerdere kleine holle ruimtes aangetroffen die toegankelijk zijn voor steenuilen en die niet bereikbaar zijn voor steenmarters. In 2024 zijn de overige gebouwen op het erf al eens onderzocht. De overige gebouwen worden niet als potentiële nestplaats van steenuilen beschouwd. Er zijn geen natuurlijke nestplaatsen in bomen aangetroffen; alle bomen zijn visueel gecontroleerd.

Steenuilen zijn holenbroeders. De schuur aan de noordzijde van het erf vormt de enige potentiële nestplaats van steenuilen op het erf. Het ontbreken van sporen vormt is geen bewijs van de afwezigheid.

Onderzochte schuren op het erf op 9 juni. De schuren, aangeduid met een gele ster, vormen geen potentiële nestplaats van steenuilen.

Overige soorten

In 2024 is een roestende bosuil waargenomen in de meest oostelijke schuur op het erf. Deze rustplaats is op 9 juni niet meer vastgesteld. Er is geen uil waargenomen en er zijn geen verse sporen van bosuilen in de schuur vastgesteld.

Er zijn tijdens de controle op 9 juni geen sporen gevonden van steenmarters of andere beschermde dieren in de te slopen stallen.

Conclusie
Tijdens veldbiologisch onderzoek, uitgevoerd in het vroege voorjaar 2025 is een territorium van steenuilen vastgesteld op een erf aan de Huppelseweg 21 te Winterswijk. De exacte nestplaats is niet vastgesteld, maar de uilen nestelen vermoedelijk in de meest noordelijke schuur. De overige gebouwen beschikken niet over potentiële nestplaatsen. Als gevolg van het slopen van deze schuur gaat een nestplaats van steenuilen verloren.

Overige soorten
Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat andere beschermde dier- of plantensoorten in het onderzoeksgebied een voortplantings- en rustplaats bezetten of negatief beïnvloed worden indien de werkzaamheden uitgevoerd worden. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat steenmarters een rust- of voortplantingsplaats bezet in een van de gebouwen in het plangebied. Er zijn geen sporen, zoals prooiresten of uitwerpselen aangetroffen van deze soort. Daarnaast is op één stal na, geen dakisolatie aanwezig. Daar waar wel dakisolatie aanwezig, zijn er geen potentiële openingen voor steenmarter. De geïsoleerde ligging in intensief beheerd agrarisch cultuurland, maakt het erf weinig geschikt als leefgebied voor egel en kleine marterachtigen. Er zijn ook geen nest- of verblijfplaatsen van huismussen aangetroffen. Er zijn tijdens het veldbezoek geen vleermuizen waargenomen en er zijn geen aanwijzingen gevonden dat vleermuizen een rust- of voortplantingsplaats in het plangebied bezetten. Holenbomen en bomen met losse schors ontbreken in het plangebied. In het plangebied staan drie stallen met bakstenen buitengevels, welke voorzien zijn van luchtspouw (met steenwol). Er zijn in de buitengevels geen invliegopeningen waargenomen, zoals open stootvoegen, kieren of spleten. In de Quickscan werd benoemd dat er een paar bosuilen een nestplaats hadden in het plangebied, echter is deze intussen verlaten, zie hiervoor ook het nader onderzoek rapport.

HOOFDSTUK 5 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

5.1 Inleiding
In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de wettelijke consequenties van de voorgenomen handelingen.

5.2 Effecten

Steenuil
Als gevolg van het slopen van de schuur kan niet uitgesloten worden dat de voortplantings- en rustplaatsen vernield worden van steenuil.

Effect op functioneel leefgebied
Voorgenomen activiteiten tasten het functioneel leefgebied van steenuil aan, de kwaliteit van het leefgebied neemt (tijdelijk) af.

Vaststellen daadwerkelijk beïnvloeding beschermde waarden
Zonder de voorgenomen werkzaamheden af te stemmen op de ecologie van de desbetreffende soort, kan het uitvoeren van de werkzaamheden een negatief effect hebben op steenuilen en hun voortplantings- en rustplaatsen.

Kerkuil
Als gevolg van het slopen van de stal kan niet uitgesloten worden dat de rustplaats vernield wordt van kerkuil.

Effect op functioneel leefgebied
Voorgenomen activiteiten tasten het functioneel leefgebied van kerkuil aan, de kwaliteit van het leefgebied neemt (tijdelijk) af.

Vaststellen daadwerkelijk beïnvloeding beschermde waarden
Zonder de voorgenomen werkzaamheden af te stemmen op de ecologie van de desbetreffende soort, kan het uitvoeren van de werkzaamheden een negatief effect hebben op kerkuilen en hun rustplaatsen.

5.3 Verbodsbepalingen
In onderstaande tabel wordt aangegeven welke verbodsbepaling overtreden wordt bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten.

soort	Verbodsbepaling		Wanneer aan de orde
Steenuil	Art. 11.37 lid 1b	Verboden opzettelijk nesten en eieren te vernielen en te beschadigen	Hele jaar
Kerkuil	Art. 11.37 lid 1b	Verboden opzettelijk nesten en eieren te vernielen en te beschadigen	Hele jaar

Overzicht van de verbodsbepalingen die mogelijk overtreden worden, zonder afstemming van werkzaamheden op ecologie van de desbetreffende soort.

5.4 Wettelijk belang
In het kader van de uitvoering van de werkzaamheden wordt een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd voor het aantasten (vernielen of beschadigen) van de nest- en rustplaatsen van steenuil.

Steenuil en kerkuil
De steenuil is een beschermde inheemse soort en is opgenomen in artikel 1 van de Europese Vogelrichtlijn. Voor steenuil geldt dat de nestplaats jaarrond beschermd is, waarbij in de Omgevingsverordening van Gelderland de steenuil onder categorie 1 valt. Categorie 1 houdt in dat een nest jaarrond beschermd is. Buiten het broedseizoen fungeert de nestplaats dan als rust- en/of verblijfplaats voor deze soort.

Gedeputeerde Staten kunnen een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit verlenen van verboden ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren. Een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit wordt uitsluitend verleend indien: er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang.
Te weten:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee
- samenhangende teelt,
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te
  staan;

De Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit wordt in het geval van de steenuil aangevraagd "in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid"

Onderbouwing
Volksgezondheid
In drie gebouwen is asbest aangetroffen, hier is ook een inventarisatierapport van. Asbestdaken zijn de grootste bron van asbestvezels, daarom stuurt de overheid aan op het saneren van dergelijke daken. Hier is een landelijke versnellingsaanpak in 2020 voor in het leven geroepen. Gezien de gezondheidsrisico's die mensen kunnen lopen door het inademen van asbestvezels, is het in het belang van de volksgezondheid dat deze asbest verwijderd wordt. Bij brand of beschadiging van de golfplaten door weer en wind, kunnen er asbestvezels losraken waardoor deze in de lucht terecht komen. Het inademen van asbestvezels kan schadelijk zijn voor de gezondheid, mensen kunnen hierdoor ziek worden. Door de stallen te slopen wordt er een gezondheidsrisico weggenomen.

Openbare veiligheid
De stallen huisvesten al geruime tijd geen dieren meer, de gebouwen staan allemaal nagenoeg leeg. Het leeg laten staan van gebouwen is onwenselijk, aangezien dergelijke gebouwen aantrekkelijk zijn voor criminelen. Gebouwen kunnen gebruikt worden om illegale drugslabs of wietplantages in op te zitten of illegale goederen in op te slaan. Vaak zijn deze gebouwen in trek vanwege de geïsoleerde ligging, waar weinig toezicht is. De Achterhoek is daarnaast ook in trek door dat het dicht bij de grens ligt.
Een dergelijke activiteit vormt op meerdere vlakken een risico, zowel qua milieuveiligheid (dumpen chemisch afval) als qua criminele activiteiten (ondermijning). De provincie Gelderland is daarom in samenwerking met gemeenten een project gestart om deze vorm van criminaliteit aan te pakken[1].

[1] Provincie Gelderland "Provincie en gemeenten pakken ondermijnende criminaliteit aan". Bron: gelderland.nl

De Achterhoekse gemeenten werken daarnaast zelf ook samen om dit probleem aan te pakken, maar erkennen dat er meer werk nodig is[2]. Het slopen van de stallen voorkomt dat dergelijke gebouwen gebruikt kunnen worden voor ondermijnende activiteiten.

Conclusie:
Door asbest te laten verwijderen, wordt een potentieel risico voor de gezondheid als gevolg van het vrijkomen van deeltjes bij bijvoorbeeld een brand, weggenomen. Daarnaast wordt, door de bebouwing te slopen, voorkomen dat deze gebruikt kan worden voor criminele activiteiten.

[2] Onderzoek naar "Ondermijning in de Achterhoek". Oost Gelre. Bron: oostgelre.nl

HOOFDSTUK 6 ALTERNATIEVENAFWEGING

6.1 Inleiding

Eén van de overwegingen die initiatiefnemer moet maken, is het afwegen van alternatieven. Dit geldt voor zowel de locatie, als type maatregel en uitvoering in de tijd. In dit hoofdstuk wordt de alternatievenafweging weergegeven voor steenuil en kerkuil.

6.2 Alternatief tijdpad

De werkzaamheden gaan van start buiten de broedtijd van steenuil en kerkuil. Het natuurvrij maken gebeurt daarnaast onder begeleiding van een ecoloog. Hierdoor wordt voorkomen dat steenuilen en kerkuilen gedood worden. Wat betreft de voortplantings- en rustplaats is er geen alternatief tijdpad aan de orde, gezien deze ongeacht de tijd door de voorgenomen activiteiten aangetast zal worden.

6.3 Alternatieve methode

Er is reeds gekozen voor de optie met de minst verstorende werkzaamheden. Zie hiervoor het ecologisch werkprotocol (hoofdstuk 8). In het werkprotocol wordt beschreven welke maatregelen allemaal getroffen worden om negatieve effecten zo veel mogelijk te beperken. Onder deze maatregelen vallen onder andere het werken buiten de gevoelige periodes van de desbetreffende soorten en ecologische begeleiding bij uitvoering van de werkzaamheden. Daar waar mogelijk sprake is van een negatief effect, worden er voldoende mitigerende maatregelen genomen. Er zijn geen redelijke alternatieven met minder ecologische impact voor de voorgenomen activiteit.

6.4 Alternatieve locatie

Het betreft een particulier erf waar de stallen gesloopt worden. Omdat de geplande werkzaamheden locatie gebonden zijn, is een alternatieve locatie niet aan de orde.

6.5 Cumulatie

Voor zover bekend zijn er geen grootschalige sloop-, onderhouds- of verduurzamingsprojecten gepland in de omliggende percelen van het plangebied.

HOOFDSTUK 7 GUNSTIGE STAAT VAN INSTANDHOUDING

7.1 Inleiding

Bevoegd gezag mag alleen een Omgevingsvergunning verlenen, indien de voorgenomen activiteiten niet leiden tot aantasting van de gunstige staat van instandhouding.

7.2 Effect op staat van instandhouding

Steenuil

De steenuil heeft komt verspreid voor in Nederland, de hoogste dichtheden zijn te vinden in het rivierengebied, de Achterhoek, de Gelderse Vallei, Zuid-Limburg en Zeeuws-Vlaanderen. Hoewel het aantal steenuilen ten opzichte van de jaren 70 sterk is afgenomen, lijkt het aantal redelijk stabiel te zijn afgelopen jaren[3]. Toch krimpt in sommige provincies het verspreidingsgebied van de soort. Deze afname is toe te schrijven aan het verdwijnen van geschikt leefgebied voor de steenuil. De soort is ook opgenomen op de rode lijst en is daar aangemerkt als 'kwetsbaar'. Waar verspreiding en toekomst beoordeeld zijn als matig ongunstig, zijn populatie en leefgebied van steenuil beoordeeld als zeer ongunstig. De staat van instandhouding van steenuil als broedvogel in Nederland is daarom bestempeld als 'zeer ongunstig'[4].

Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen wordt het leefgebied weer geschikt gemaakt voor steenuil. Door het aanbieden van voldoende tijdelijke en duurzame, vervangende nestkasten, en versterken van de kwaliteit van het leefgebied van steenuil, wordt omvang en kwaliteit van het leefgebied niet aangetast. Door tijdig de juiste mitigerende maatregelen te nemen, kan gegarandeerd worden dat geen steenuil gedood wordt.

Kerkuil

Door een paar strenge winters in de vorige eeuw was het aantal kerkuilen flink afgenomen, maar dankzij actieve bescherming heeft de populatie zich weer hersteld. Het aantal broedparen werd in 2023 in Nederland geschat op 2850-2950, toch kunnen aantallen per jaar flink fluctueren als gevolg van weersomstandigheden en voedselaanbod. De staat van instandhouding wordt op verschillende aspecten beoordeeld: verspreiding, populatie, leefgebied en toekomst. Voor de kerkuil is elk aspect beoordeeld als 'gunstig', hiermee wordt geconcludeerd dat de staat van instandhouding van de kerkuil als broedvogel 'gunstig' is[5].

Als gevolg van de voorgenomen activiteiten gaat er een rustplaats verloren van kerkuil. Door het aanbieden van twee duurzame, vervangende nestkasten, wordt omvang en kwaliteit van het leefgebied niet aangetast. Door zorgvuldig te werken, kan voorkomen worden dat er een kerkuil opzettelijk gedood wordt.

Conclusie

Om deze redenen hebben de voorgenomen activiteiten geen negatief effect op de populatie steenuilen en kerkuilen. Een beoordeling van het effect van de voorgenomen activiteit op de gunstige staat van instandhouding van de soorten is daarom niet noodzakelijk.

[3] Kennisdocument: Steenuil (bron: BIJ12)
[4] Steenuil – Staat van instandhouding (bron: Sovon)
[5] Sovon. 2025. Kerkuil – staat van instandhouding. Bron: Sovon.nl

HOOFDSTUK 8 MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN

8.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de mitigerende en compenserende maatregelen besproken voor steenuil, die er voor moeten zorgen dat de kwaliteit van het functionele leefgebied niet wordt aangetast.

8.2 Steenuil

8.2.1 Effect

Als gevolg van het slopen van de stallen kan niet uitgesloten worden dat voortplantings- en rustplaatsen vernield worden van steenuil.

Functioneel leefgebied

Steenuilen zijn sterk verbonden aan het agrarisch cultuurlandschap, ze huizen op zowel boerderijen als particuliere woonerven. Steenuilen blijven het gehele jaar in hetzelfde territorium, dat kan variëren van 5 tot 30 hectare in omvang, afhankelijk van de kwaliteit van het leefgebied. De kwaliteit van een leefgebied wordt onder andere bepaald door het prooiaanbod, er moet jaarrond voldoende voedsel te vinden zijn. Een steenuil leeft hoofdzakelijk van muizen (vooral veld- en bosmuizen), maar eet daarnaast ook kleine vogels (mussen, spreeuwen, merels), verscheidene insecten(larven), spinnen, regenwormen, kikkers, salamanders en vleermuizen[6]. Het is daarom van belang dat het leefgebied ook aantrekkelijk is voor zijn prooidieren en dat er een gevarieerd aanbod is. Geschikte plekken om te foerageren zijn bijvoorbeeld schapen- en paardenweiden, erven, moestuinen en tuinen[1]. De kwaliteit van een leefgebied hangt ook af van het aantal geschikte voortplantings- en rustplaatsen en zitplekken. Elementen zoals takkenrillen kunnen gebruikt worden als zitplek voor steenuilen om te jagen of rusten, en wordt door prooidieren ook benut.

Op onderstaande afbeelding wordt een erf weergegeven dat geschikt is voor steenuil, om een idee te geven hoe deze er ongeveer uit ziet.

Geschikt leefgebied voor steenuil (bron: Elwin van der Kolk)

[6] Kennisdocument Steenuil (bron: BIJ12)

8.2.2 Mitigerende maatregelen

Als gevolg van slopen van de stallen gaat mogelijk een nest- en rustplaats verloren. Om het verlies van de nest- en rustplaats van steenuilen door de sloop van de stallen te compenseren wordt één paalkast neergezet op het erf, minimaal drie maanden voor het natuurvrij maken. Er is gekozen voor één paalkast omdat er al een steenuilkast aanwezig is in het plangebied, deze bevindt zich in een boom op het erf (zie hoofdstuk 4). Aangeraden wordt om voor de paalkast een paal van 4 meter voor te gebruiken, waarvan 2,5 meter boven de grond uitkomt (STONE, 2024). Tevens wordt aangeraden om weidepaaltjes en vier takkenrillen langs de rand van het erf te plaatsen. Voor de weidepaaltjes wordt gebruik gemaakt van onbehandeld tamme kastanje hout, en deze worden 1,5 meter boven het maaiveld geplaatst. Een takkenril biedt niet alleen onderkomen aan prooidieren, maar de paaltjes aan de zijkanten van de takkenril geven de steenuil ook de mogelijkheid om deze te benutten tijdens het jagen. Deze takkenrillen worden bewerkstelligd door zes weidepaaltjes te plaatsen en daar tussen takken te stapelen. De afmetingen van deze takkenbossen zijn 3x2x1.5m.

Op onderstaande afbeeldingen worden voorbeelden van een steenuil paalkast weergegeven.

Voorbeeld steenuil paalkast (Bron: STONE)

Voorbeeld steenuil paalkast (Bron: RTV Drenthe)

<u>Paalkasten</u>

STONE heeft middels een legaat van Vogelbescherming, bij wijze van proef, in 2022 20 paalkasten voor de steenuil geplaatst in Oost-Nederland (Drenthe, Overijssel en Gelderland). Minstens de helft van deze kasten waren binnen 2 jaar na plaatsing bezet. Sommige na 2 maanden al. Er is ook succesvol gebroed in deze kasten. De acceptatie van de kasten hang af van de omstandigheden. Op erven waar de beschikbare nestplaatsen verdwenen door een ruimtelijke ontwikkeling, werden de kasten zeer snel in gebruik genomen. op erven waar andere nest-/rustplaatsen zijn, worden ze minder snel in gebruik genomen. (Bron: Mond. mededeling [redacted] (30-7-2024), n.a.v. navraag bij STONE over acceptatie van paalkasten).

Naast het plaatsen van een paalkast, worden er ook vier takkenbossen aangelegd. Een voorbeeld van een takkenbos is op onderstaande foto weergegeven. Deze takkenbossen dienen als versterking van het leefgebied van de steenuil. Een takkenbos biedt niet alleen onderkomen aan prooidieren, maar de paaltjes die aan de zijkanten staan, geven de steenuil ook de mogelijkheid deze te benutten tijdens het jagen.

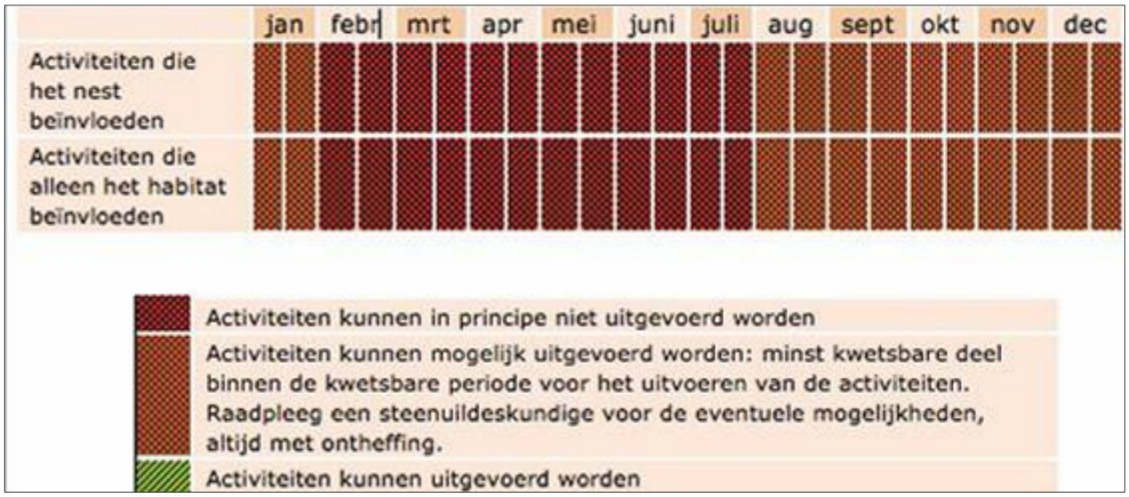

Voorbeeld takkenbos (bron: RSPB)

Natuurvrij maken

De huidige nestplaats kan pas ongeschikt gemaakt worden als de paalkast minimaal 3 maanden staat, in verband met de gewenning. Na 1 september en voor 1 december dienen de rust- en nestplaatsen ongeschikt gemaakt te worden. Het ongeschikt maken van de huidige nest- en verblijfplaatsen wordt bewerkstelligd door de golfplaten en windveren te verwijderen; uiteraard zonder dat steenuilen opgesloten raken in hun eigen verblijfplaats. Deze werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden onder begeleiding van een ecoloog. De ecoloog kan dan ook de potentiële nestplaatsen aanwijzen.

In onderstaande tabel wordt de kwetsbare periode voor steenuil aangeduid.

Kwetsbare periode steenuil (bron: BIJ12)

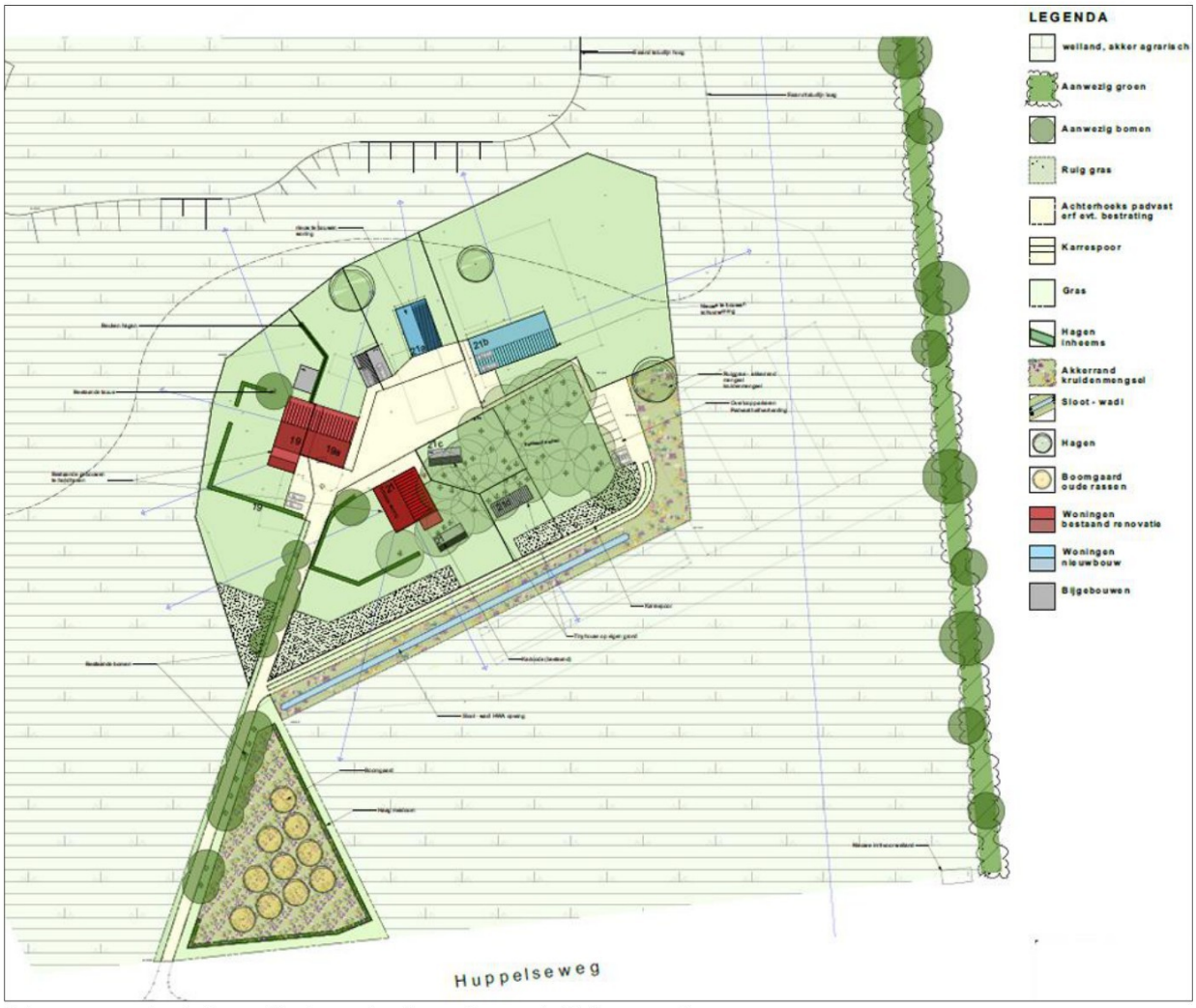
Toelichting

Er kan geen gunstige periode worden aangegeven om de activiteiten uit te voeren. Bij activiteiten die effect hebben op het nest van de steenuil is het van belang dat de activiteiten plaatsvinden in de periode augustus tot en met januari, dat wil zeggen buiten het meest kwetsbare deel, namelijk de periode van de voortplanting. Hetzelfde geldt voor activiteiten die effect hebben op het leefgebied van de steenuil[7].

[7] Kennisdocument Steenuil (bron: BIJ12)

8.2.3 Compenserende maatregelen

Naast het plaatsen van de steenuil paalkast, die tevens als duurzame nestplaats dient, worden de andere maatregelen (weideplaatjes en takkenrillen) ook als compenserende maatregelen gezien. De takkenrillen blijven ongeveer vijf jaar functioneel en kunnen door het periodiek toevoegen van snoeimateriaal hun functie behouden. Het plangebied wordt nadien landschappelijk ingepast. Er komen hagen, een akkerrand (kruidenmengsel), een wadi en een boomgaard met oude rassen. Op onderstaande afbeelding staat het wenselijk eindbeeld weergegeven. Steenuilen foerageren binnen een straal van ongeveer 200 meter van de nestplaats. De te behouden woning wordt enkel gerenoveerd, het deel rondom deze woning blijft onaangetast, evenals de beplanting in het midden van het erf. Gezien er in de omgeving voldoende foerageergebied is en het erf na de landschappelijke inpassing nog geschikter wordt, kan de functionaliteit van de nestplaats zowel in de ontwikkel- als de gebruiksfase behouden blijven.

Schetsontwerp landschappelijke inpassing (bron: Bureau de Hofmeesters)

8.3 Kerkuil

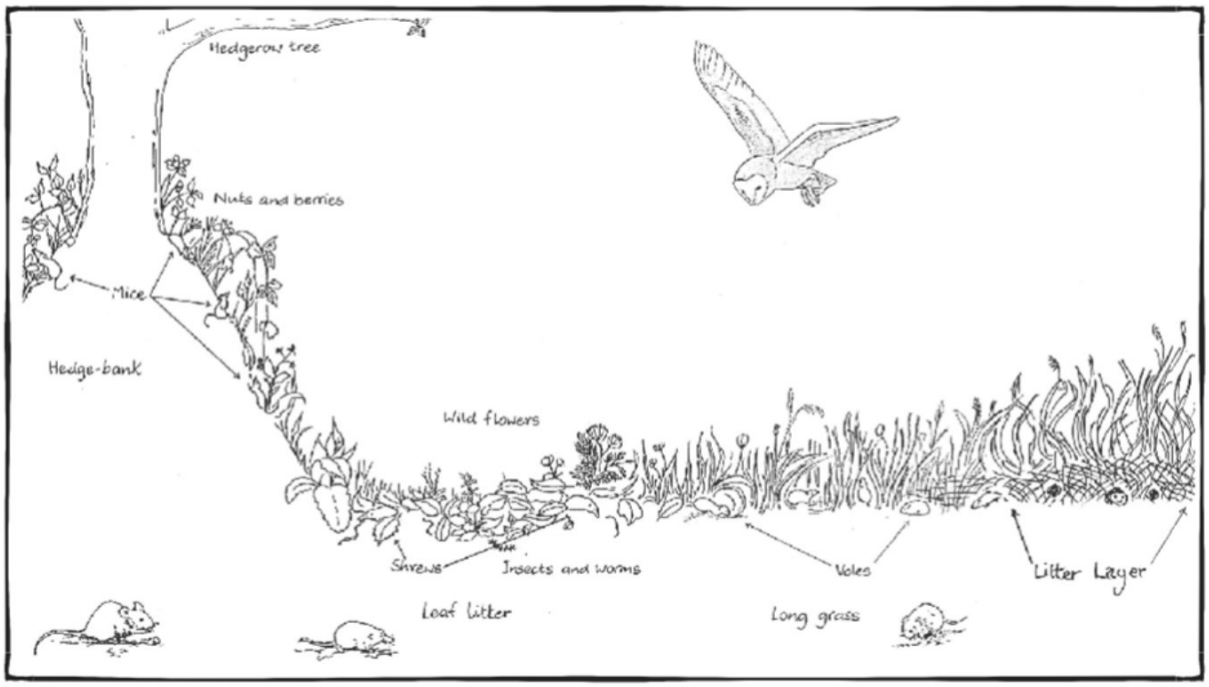
8.2.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt het leefgebied van de kerkuil nader toegelicht en worden de mitigerende en compenserende maatregelen besproken voor de kerkuil.

Functioneel leefgebied

Kerkuilen leven in (half) open cultuurlandschap, met kruidenrijke akkerranden, houtwallen, heggen of bosjes. De nestplaats bezetten ze bij voorkeur in schuren of kerktorens, of andere gebouwen in landelijk gebied. Kerkuilen zijn schemer- en nachtactief, overdag rusten ze uit op rustige, donkere schuilhoekjes. Het voedsel van de kerkuil bestaat voornamelijk uit veldmuizen, maar ze jagen ook op spits- en woelmuizen. Slechts een paar procent van het voedsel bestaat uit vogels, amfibieën en ongewervelden, en vaak worden deze alleen gegeten als de muizenstand laag is. Het functionele leefgebied functioneert alleen als dusdanig indien er voor de kerkuil genoeg voedsel voorhanden is, er voldoende oriëntatiemogelijkheden en schuilplekken zijn, voldoende zit- en uitkijkposten, er geen verstoring en versnippering is van grote wegen (>80km snelheid) en de nestplaats zich hoog en op een tochtvrije, donkere plek bevindt[8].

Op onderstaande afbeelding wordt een erf weergegeven dat geschikt is voor steenuil, om een idee te geven hoe deze er ongeveer uit ziet.

Voorbeeld van geschikt leefgebied voor de kerkuil (Bron: Barn owl trust)

[8] Kennis document kerkuil: https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/11/Kennisdocument-Kerkuil.pdf 13

Huidig leefgebied
De grootte van het leefgebied hangt af van het voedselaanbod, bij een hoog voedselaanbod zijn de leefgebieden doorgaans kleiner dan wanneer er weinig voedsel voorhanden is. Als er voldoende voedsel te vinden is, hebben kerkuilen vaak genoeg aan 500 tot 1500 meter rond de nestplaats[9]. Op onderstaande luchtfoto staat het leefgebied globaal aangegeven (1 km radius) ten opzichte van de rustplaats (gele driehoek). In de praktijk zal dit geen perfecte cirkel zijn; er zijn wellicht ook delen die niet of nauwelijks geschikt zijn.

8.3.1 Mitigerende maatregelen
Als gevolg van de voorgenomen activiteiten gaat er een rustplaats van kerkuil tijdelijk verloren. Ter compensatie van de nestplaats die tijdelijk verloren gaat, zijn er op 9 september 2026 twee nestkasten opgehangen bij de buurman aan de noordkant. De kasten voldoen aan de eisen gesteld in het kennisdocument.

Op onderstaande afbeelding wordt met een gele ster de locatie weergegeven van de nieuwe nestkasten.

[9] BIJ12 – Kerkuil. Bron: BIJ12.nl/kerkuil

Afstand tussen huidige rustplaats (rode ster) en nieuwe kasten (gele ster)

De kerkuilkasten zijn opgehangen op een erf dat op ongeveer 255 meter afstand ligt van de oorspronkelijke verblijfplaats aan de Huppelseweg 19-21 te Winterswijk. Het kennisdocument kerkuil geeft aan dat nieuwe verblijfplaatsen binnen 500 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats opgehangen moeten worden. Deze kasten voldoen daar dus aan.

Locaties kerkuilkasten

Kast 1

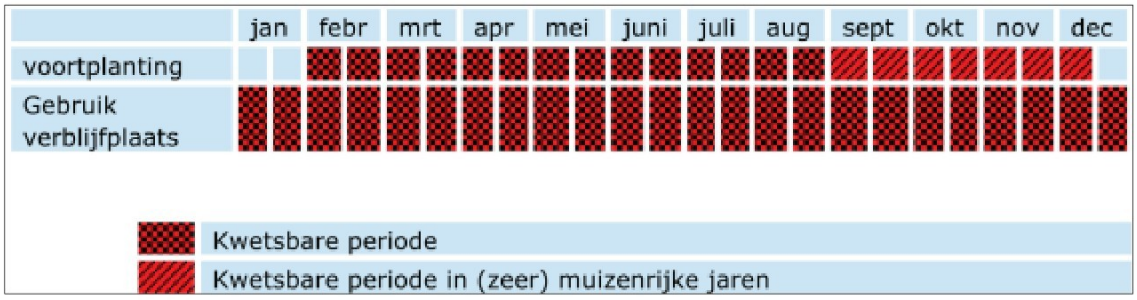
Kast 2

Natuurvrij maken

De huidige nestplaats kan pas ongeschikt gemaakt als de nieuwe nestkasten minimaal 3 maanden hangen. Het ongeschikt maken van de huidige nest- en rustplaats wordt bewerkstelligd door de golfplaten en gevels te verwijderen. Hierdoor wordt voorkomen dat er een kerkuil vastzit tijdens de werkzaamheden. Om te bepalen of de periode geschikt is voor het natuurvrij maken dient een ecologisch deskundige ingeschakeld te worden.

Kwetsbare periode kerkuil

In onderstaande tabel wordt de kwetsbare periode voor kerkuil aangeduid.

Kwetsbare periode kerkuil (bron: BIJ12).

Toelichting

Er kan geen gunstige periode worden aangegeven om de activiteiten uit te voeren. Bij activiteiten die effect hebben op het nest van de kerkuil (zie bovenstaande figuur) is het van belang dat de activiteiten plaatsvinden in de periode september tot en met januari, dat wil zeggen buiten het meest kwetsbare deel, namelijk de periode van de voortplanting.

De kerkuil gebruikt zijn nest jaarrond en het gehele jaar kan daarom aangemerkt worden als kwetsbare periode voor de kerkuil (figuur 15). De meest kwetsbare periode hierbinnen is de voortplantingsperiode. De voortplantingsperiode loopt van februari tot en met augustus, maar kan eerder en later beginnen of eindigen. Dit is afhankelijk van bijvoorbeeld het voedselaanbod (in

muizenrijke jaren kan door vervolglegsels deze periode doorlopen tot en met oktober/november, of in hele muizenrijke jaren tot en met december) de lokale klimatologische omstandigheden en de weersomstandigheden voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden. Ook per broedpaar kan de voortplantingsperiode verschillen. Een kerkuildeskundige kan per situatie bepalen of de voortplantingsperiode voor een specifiek broedpaar al is begonnen of is geëindigd (BIJ12).

8.2.2 Compenserende maatregelen

De kasten die opgehangen zijn als tijdelijke mitigatie gelden ook als compenserende maatregel.

8.4 Locatie voorzieningen

De steenuil paalkast komt in het noordelijke gedeelte van het plangebied, de steenuilkast die reeds aanwezig is bevindt zich in één van de zomereiken op het erf. De vier takkenrillen komen ook aan de noordzijde, evenals enkele weidepaaltjes. De takkenrillen worden tussen houten palen geplaatst, dit creëert ook zitplekken voor de steenuil. De overige weidepaaltjes worden na landschappelijke inpassing aan de zuidzijde van het erf geplaatst.

Op onderstaande afbeelding staat aangegeven waar de voorzieningen gerealiseerd worden.

Schetsontwerp landschappelijke inpassing (bron: Bureau de Hofmeesters)

Administratieve voorwaarden

- De Omgevingsvergunning Flora- en Fauna-activiteit is slechts voor de steenuil en kerkuil voor de beschreven verboden handelingen geldig.
- De Omgevingsvergunning Flora- en Fauna-activiteit geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze afwijzing zelf niet anders is aangegeven.
- Initiatiefnemer dient onverwijld contact op te nemen met bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als benoemd in bovenstaand punt plaatsvinden.
- Deze Omgevingsvergunning Flora- en Fauna-activiteit kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de houder of in opdracht van de houder handelende (rechts)persoon. De houder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze Omgevingsvergunning Flora- en Fauna-activiteit.
- Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze Omgevingsvergunning Flora- en Fauna-activiteit en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- Aanspreekpunt in het kader van de Omgevingsvergunning Flora- en Fauna-activiteit is Provincie Gelderland.
- De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige.
- De genomen maatregelen worden gemonitord.

Algemeen zorgvuldig handelen

- De werkzaamheden als geheel moeten een zo beperkt mogelijk effect hebben op flora- en faunasoorten. Dit betekent dat betreden van het terrein tot een minimum beperkt moet blijven. Daarnaast dient met het werkterrein in oppervlakte tot een minimum terug te brengen.
- In onvoorziene situaties met betrekking tot het voorkomen van beschermde planten en diersoorten moeten altijd direct in overleg worden getreden met de toezichthouder en contact opgenomen worden met begeleidend ecoloog.
- Het activiteitenplan moet tijdens de werkzaamheden altijd op de locatie aanwezig zijn en bekend zijn bij de betrokken werknemers.
- Het uitvoerend personeel is naar vermogen alert op de aanwezigheid van niet aangeduide zwaarder beschermde soorten.
- De begeleidend ecoloog heeft de mogelijkheid bij gevaar voor schade aan beschermde soorten, werkzaamheden zo nodig stil te leggen.
- De begeleidend ecoloog controleert in het veld of de aanwijzingen op de juiste wijze opgevolgd worden.
- De begeleidend ecoloog houdt van alle uit te voeren werkzaamheden, in relatie tot ecologie, een logboek bij (bijlage 1). Deze moet aanwezig zijn op locatie.

Bijlage 1: Ecologisch logboek

Logboek

Handeling	Datum	Locatie	Paraaf ecologisch deskundige	Bijzonderheden